

Orientace v otázkách (a jejich případná řešení)

Tématem této knížky jsou tři „věci“, které vlastně žádnými „věcmi“ nejsou a které jsou dokonce hned v několikerém smyslu problematické, tj. nejisté, málo určité a snad (alespoň pro někoho) pochybné. Pravda zajisté není žádná „věc“, protože o ní nemůžeme nikdy definitivně rozhodnout, ale vždycky znovu se na ni musíme dotazovat. Lidská práva nejsou, podobně jako „pravda“, ustavena naší myšlenkou, i když se k nim (podobně jako k pravdě) nemůžeme dost dobře vztahovat jinak než svým myšlením. Už jen proto je možno vždycky tam, kde někdo třeba co nejpřesněji vymezí své pojetí pravdy nebo své pojetí lidských práv, položit otázku, zda onen výměr je správný a pravdivý. A docela zvláštním případem je filosofie, o které chceme také uvažovat, neboť vymezit, co to je filosofie, je nadobytě obtížné pro základní nedostatek konsensu v té věci. Nejrozmanitější myslitelé hovoří o filosofii na základě svého chápání, co to je filosofie, takže se nám zdá, že otázka po tom, zda je ten či onen výměr filosofie správný a pravdivý, nemůže mít ani řádný smysl, pokud to nelze posoudit jinak než z hlediska jedné z filosofií. Už jen z uvedených důvodů nelze od této knížky očekávat, že čtenáře poučí o tom, „co“ to je pravda, co jsou to lidská práva a co to je filosofie. Jejím cílem může být maximálně navrhnout některé úvahy (někdy provedené, jindy jen naznačené), jejichž výsledkem by mohla být poněkud lepší orientovanost v těchto otázkách (a jak už tomu u filosofických úvahy už bývá, nejen v otázkách takto tématizovaných, ale také orientovanost širší, a zase nejen v souvislostech myšlenkových, nýbrž životních).

(Písek, 030628-2.)